

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

О.В. Чеботарьова

**Програма і робоча програма
навчальної дисципліни
“Безпека життєдіяльності”**

(для студентів 1 курсу денної форми навчання галузь знань 0306 “Менеджмент і адміністрування” напряму підготовки 6.030601 “Менеджмент” спеціальності “Менеджмент організацій”, спеціалізації: “Менеджмент організацій міського господарства”, “Менеджмент будівельних організацій”, “Менеджмент організацій місцевого самоврядування”)

Програма і робоча програма навчальної дисципліни **“Безпека життєдіяльності”** (для студентів 1 курсу денної форми навчання галузь знань 0306 “Менеджмент і адміністрування” напряму підготовки 6.030601 “Менеджмент” спеціальності “Менеджмент організацій ”, спеціалізації: “Менеджмент організацій міського господарства”, “Менеджмент будівельних організацій”, ”Менеджмент організацій місцевого самоврядування”)
/ Укл.: Чеботарьова О.В.- Харків: ХНАМГ, 2009.- 19 с.

Укладач: О.В.Чеботарьова

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу та узгоджений з орієнтованою структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Рецензент : доц. Обухов С.О.

Затверджено на засіданні кафедри “Безпеки життєдіяльності”. Протокол № 15 від 15.06.09 р.

ЗМІСТ

стор.

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	10
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	10
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	12
2.1 Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	12
2.2. Зміст дисципліни.....	12
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента.....	12
2.4. Лекційний курс.....	14
2.5. Індивідуальні завдання.....	14
2.6. Самостійна навчальна робота студента.....	14
2.7. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	15
2.8. Інформаційно-методичне забезпечення.....	17

ВСТУП

Безпека життєдіяльності – це галузь науково-практичної діяльності, спрямованої на вивчення загальних закономірностей виникнення небезпек, їх властивостей, наслідків впливу їх на організм людини, основ захисту здоров'я та життя людини і середовища її проживання від небезпек, а також на розробку і реалізацію відповідних засобів та заходів щодо створення і підтримки здорових та безпечних умов життя і діяльності людини.

Нормативна навчальна дисципліна „Безпека життєдіяльності” – це інтегрована дисципліна гуманітарно-технічного спрямування, яка узагальнює дані відповідної науково-практичної діяльності, формує поняттєво-категорійний, теоретичний і методологічний апарат, необхідний для вивчення в подальшому охорони праці, захисту навколишнього середовища, цивільної оборони та інших дисциплін, які вивчають конкретні небезпеки і способи захисту від них.

Навчальна програма нормативної дисципліни „Безпека життєдіяльності” розроблена на виконання статті 20 Закону України „Про охорону праці”, Державної програми навчання та підвищення рівня знань працівників, населення України з питань охорони праці на 1996-2000 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.96р. №443 і включеної до Основних напрямків соціальної політики України на 1997-2000 роки, схвалених Указом Президента України від 18.10.1997 року, а також згідно з вимогами Типового положення про навчання, інструктаж і перевірку знань працівників з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 року №15 за узгодженням з Міністерством освіти України, Міністерством охорони здоров'я України, МВС України, Державним комітетом з ядерної та радіаційної безпеки України і Федерацією профспілок України, за рішенням комісії науково-методичної ради Міністерства освіти України з охорони праці і безпеки життєдіяльності.

Дисципліна “Безпека життєдіяльності” є нормативною навчальною дисципліною за переліком програми для підготовки бакалаврів за спеціальністю 6.030601 “Логістика”.

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є українським варіантом ECTS. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: з метою найкращого засвоєння матеріалу студенти повинні до початку вивчення дисципліни опанувати знання і навички забезпечення безпеки діяльності, життя та здоров'я людини в умовах існуючого у країні рівня безпеки, пов'язаного з навколишнім середовищем та ін.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- СВО ХНАМГ Освітньо-кваліфікаційна характеристика рівня підготовки бакалавр від 25.05.2008 р.
- СВО ХНАМГ Освітньо-професійна програма підготовки бакалавр від 25.05.2008 р.
- Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом підготовки 030601 “Менеджмент” спеціальності 6.030601 “Логістика” 2008 р.

Програма ухвалена кафедрою безпеки життєдіяльності (протокол № 15 від 15 червня 2009 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: Мета – сформувати знання і навички щодо заходів і способів захисту людей в умовах виникнення надзвичайних ситуацій, шляхів підвищення життєдіяльності.

Завдання вивчення дисципліни - навчити студентів: ідентифікувати потенційні небезпеки, тобто розпізнавати їх вид, визначати просторові та часові координати, величину та імовірність їх прояву; визначати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори, що породжуються джерелами цих небезпек; прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини, а вражаючих факторів на безпеку системи „людина-життєве середовище”; використовувати нормативно-правову базу захисту особистості та навколишнього середовища, прав особи на працю, медичне забезпечення, захист у надзвичайних ситуаціях тощо; розробляти заходи та застосовувати засоби захисту від дії небезпечних, шкідливих та вражаючих факторів; запобігати виникненню надзвичайних ситуацій, в разі їх виникнення приймати адекватні рішення та виконувати дії, спрямовані на їх ліквідацію; використовувати у своїй практичній діяльності громадсько-політичні, соціально-економічні, правові, технічні, природоохоронні, медико-профілактичні та освітньо-виховні заходи, спрямовані на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасному навколишньому середовищі; планувати заходи щодо створення здорових і безпечних умов життя та діяльності в системі „людина-життєве середовище”(за ОПП).

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні: способи захисту людей в умовах повсякденного життя та у надзвичайних ситуаціях (за ОПП).

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Згідно з ГСВО МОН ОПП (2002р. затвердження) „Безпека життєдіяльності” є вихідною дисципліною.	Системи технологій

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

(відповідно до стандартів ООП)

Модуль безпека життєдіяльності (1,5 кредити/54 години)

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності (0,5/18 год.)

1. Вступ. Етапи формування БЖД як науки.
2. Безпека життєдіяльності як категорія.

3. Системний аналіз у безпеці життєдіяльності.
4. Ризик як оцінка небезпеки.

Змістовий модуль 2. Людина як елемент системи „Людина – життєве середовище (0,5/18 год)

1. Людина як біологічний та соціальний суб'єкт.
2. Середовище життєдіяльності.
3. Фізіологічні особливості організму людини.
4. Психологічні особливості людини.
5. Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини.
6. Основні положення ергономіки.
7. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.

Змістовий модуль 3. Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій, заходи зменшення наслідків та шляхи запобігання. Організація та управління безпекою життєдіяльності (0,5/18 год)

1. Природні небезпеки.
2. Небезпеки техногенного характеру.
3. Соціально-політичні небезпеки.
4. Комбіновані небезпеки.
5. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.
6. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків.
7. Правові основи безпеки життєдіяльності, управління та нагляд за безпекою життєдіяльності.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1	2	3
Студенти повинні вміти: визначати рівень безпеки системи «людина - життєве середовище»; ідентифікувати небезпеку; складати номенклатуру небезпек; визначати зону небезпеки; визначати причини та можливі наслідки небезпек; класифікувати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори; оцінювати рівень небезпеки; моделювати умови виникнення небезпечних ситуацій; визначати ступінь поняття «здоров'я»; розрізняти біологічні та соціальні та психологічні аспекти	Виробнича: ідентифікація небезпек, визначення їх просторових та хронологічних координат, величину та вірогідність їх прояву (діагностична); визначення конкретних	Проектувальна: (проектно-конструкторська) –проектувати зони впливу небезпек з підрахунками масштабів впливу; прогнозувати вплив вражаючих

<p>здоров'я людини; аналізувати вплив на стан здоров'я людини негативних чинників; аналізувати реакцію організму на вплив негативних факторів і можливості організму адаптуватися до цих факторів; визначати характерні ознаки здоров'я; керувати своїм здоров'ям, економно його використовувати протягом усього життя та знаходити заходи для його збереження; уникати небезпек або зменшувати їх дію, зберігати своє здоров'я; виявляти вплив якісного стану компонентів середовища життєдіяльності людини на рівень її здоров'я, життєдіяльність і тривалість життя; виявляти вплив небезпек на людину залежно від фізіологічного стану організму людини, психофізіологічних якостей і властивостей; - визначати профілактичні заходи захисту від тектонічних стихійних лих; приймати рішення, спрямовані на запобігання руйнівним наслідкам топологічних природних небезпек; застосовувати засоби захисту будівель і споруд від метеорологічних небезпек; визначати потенційну небезпеку надходження небезпечних речовин у середовище мешкання людини; оцінювати ступінь захисту сучасного житла від джерел небезпеки; запобігати виникненню та ускладненню конфліктних ситуацій; захистити себе в екстремальних ситуаціях криміногенного характеру; прогнозувати можливі наслідки дії природно-техногенних небезпек; визначати наявність небезпечної ситуації на транспорті; використовувати засоби запобігання інфекційним захворюванням; уникати вживання наркотичних речовин; ідентифікувати тип ситуації та оцінити рівень небезпеки; визначати профілактичні заходи запобігання надзвичайним ситуаціям; обґрунтовувати ймовірність прояву небезпечних факторів у разі виникнення надзвичайних ситуацій; застосовувати засоби індивідуального захисту; звільняти потерпілого від дії електричного струму, вогню та з-під обвалів; рятувати утопаючих; надавати першу долікарську допомогу; застосовувати в практичній діяльності вимоги законодавчих і нормативних актів.</p> <p>Студенти повинні знати: про зв'язок курсу «Безпека життєдіяльності» з навчальними дисциплінами та практикою життєвого досвіду; мету та основні завдання курсу «Безпека життєдіяльності»; основні етапи розвитку проблеми забезпечення безпеки життєдіяльності людини; основні поняття, визначення та терміни безпеки життєдіяльності; загальні положення</p>	<p>вражаючих факторів, що є джерелами реалізації цих небезпек (стереотипна).</p> <p>Соціально-виробнича: прогнозування можливостей і наслідків впливу вражаючих факторів на безпеку системи «людина – життєве середовище»(евристична); розробка та впровадження заходів попередження реалізації небезпек (стереотипна);</p> <p>Соціально-побутова: врахування потенційних фізіологічних та психологічних особливостей організму людини в процесі формування понять гармонійного існування особистості в умовах конкретного суспільства (діагностично-евристична); використання у своїй життєдіяльності та практичній діяльності громадсько-політичних, соціально-економічних, правових, технічних, природоохоронних, медико-профілактичних та освітньо-виховних заходів, спрямованих на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасному навколишньому</p>	<p>факторів на систему „людина-життєве середовище”;</p> <p>Організаційна: вміло залучати робітників, інженерно-технічний персонал для виконання задач безпеки життєдіяльності; попереджувати реалізацію небезпек, враховувати особливості організму людини для гармонійної життєдіяльності;</p> <p>Управлінська: вміло управляти всіма задіяними людьми в процесі прогнозування небезпек, попередження та запобігання виникненню і реалізації небезпек</p> <p>Виконавська: використовувати всі наявні заходи для забезпечення здорових і безпечних умов існування та життєдіяльності в довічній системі „людина-життєве середовище”.</p> <p>Технічна: самостійно виконувати роботи нижчих кваліфікаційних рівнів у системі забезпечення безпеки життєдіяльності.</p>
---	---	--

<p>теорії управління ризиком; основні положення концепції прийнятного (допустимого) ризику; характеристики системи «людина-життєве середовище»; об'єкти та цілі безпеки життєдіяльності в системі «людина-життєве середовище» різного рівня; класифікацію джерел небезпеки, небезпечних та шкідливих факторів; сутність понять «життя», «людина», «діяльність», «праця»; біологічні та соціальні ознаки людини; сутність праці як цілеспрямованої діяльності людини, в процесі якої вона не тільки задовольняє свої потреби, але і впливає на природу; характеристики середовища життєдіяльності людини; анатомо-фізіологічні властивості, психічні особливості людини; фізіологічні та психічні можливості організму людини при взаємодії з навколишнім середовищем; будову та характеристики основних аналізаторів у безпеці життєдіяльності; значення гомеостазу та нервової системи для забезпечення здоров'я і безпеки людини; основні види харчових речовин; психічні характеристики людини і значення їх у безпеці життєдіяльності; роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини; причини та характер виникнення природних небезпек; основні заходи, спрямовані на запобігання природним небезпекам та мінімізацію їх негативних наслідків; причини та характер виникнення техногенних небезпек; основні джерела антропогенного забруднення; основні заходи та засоби захисту від джерел випромінювання; вплив токсичних речовин на організм людини – основні заходи та засоби захисту від цього впливу; заходи захисту від небезпек, пов'язаних з транспортними засобами; загальні причини виникнення соціальних та політичних небезпек; основні заходи уникнення екстремальних ситуацій криміногенного характеру; небезпеку тютюнокуріння та вживання алкоголю; загальну характеристику комбінованих небезпек; ознаки глобальної екологічної кризи; основні види інфекційних захворювань (зокрема, соціальні захворювання); вимоги щодо забезпечення санітарно-гігієнічного та епідемічного благополуччя населення; небезпеку наркоманії; причини та наслідки виникнення небезпек у сучасному урбанізованому середовищі; основні заходи та засоби захисту від небезпек, властивих міському середовищу; причини виникнення, загальну характеристику та</p>	<p>середовищі (стереотипна); програмування і створення здорових та безпечних умов життєдіяльності в системі «людина – життєве середовище».</p>	
---	--	--

<p>класифікацію надзвичайних ситуацій; принципи та засоби захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій; основні положення Єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру; порядок дії адміністрації, персоналу та населення при виникненні надзвичайних ситуацій; правовий режим надзвичайного стану; порядок організації ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; види уражень організму людини; основні законодавчі та нормативні акти з питань безпеки життєдіяльності; основні законодавчі акти щодо охорони здоров'я; основні законодавчі акти щодо охорони праці; основні законодавчі акти щодо охорони довкілля; принципи та методи забезпечення безпеки життєдіяльності; нормативну та організаційно-методичну основу системи управління безпекою життєдіяльності.</p>		
--	--	--

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник – К.: Каравела, 2005. -327с.
2. Скобло Ю.С., Соколовська Т.Б., Мазоренко Д.І., Тіщенко Л.М., Троянов М.М. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник –К.: Кондор, 2003. -421с.
3. Лушкін В.А., Торкатюк В.І., Коржик Б.М., Ачкасов А.Є., Ніколаєнко Л.Ф. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник – Житомир, 2001. -671с.
4. Джигирей В.С., Жидецький В.І. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник – Львів: Афіша, 2000. -255с.
5. Овчаров О.В. Конспект лекцій з дисципліни „Безпека життєдіяльності” – Харків: СОП ІОЦ ХНАМГ, -2006. -132с.
6. Губенко В.Д., Овчаров О.В. Методичні вказівки і контрольні завдання з курсу «Безпека життєдіяльності» (для студентів заочної форми навчання усіх спеціальностей) – Харків: ХНАМГ, 2005. -17с.
7. Овчаров О.В., Обухов С.О., Чеботарьова О.В. Методичні вказівки до виконання індивідуального семестрового завдання з курсу „Безпека життєдіяльності” –Харків: ХНАМГ, -2006. -21с.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

Безпека життєдіяльності

Мета - сформувати знання і навички щодо заходів і способів захисту людей в умовах виникнення надзвичайних ситуацій, шляхів підвищення життєдіяльності.

Предмет вивчення дисципліни - способи захисту людей в умовах повсякденного життя та у надзвичайних ситуаціях.

Дисципліна „Безпека життєдіяльності” викладається на першому курсі факультету протягом одного семестру, тому вона становить один модуль в 1,5 кредити тривалістю 54 учбових години. Зазначений модуль складається з 3-х змістових модулів по 0,5 кредиту, тривалістю 18 годин кожний, а саме: змістовий модуль №1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності; змістовий модуль №2. Людина як елемент системи „Людина – життєве середовище”; змістовий модуль №3. Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій, заходи зменшення наслідків та шляхи запобігання. Організація та управління безпекою життєдіяльності.

Аннотация программы учебной дисциплины

Безопасность жизнедеятельности

Цель – сформировать знания и навыки в отношении мероприятий и способов защиты людей в условиях возникновения чрезвычайных ситуаций, путей повышения жизнедеятельности.

Предмет изучения дисциплины – способы защиты людей в условиях повседневной жизни и в чрезвычайных ситуациях.

Дисциплина «Безопасность жизнедеятельности» преподается на первом курсе факультета на протяжении одного семестра, поэтому она составляет один модуль в 1,5 кредита продолжительностью 54 учебных часа. Указанный модуль состоит из 3-х содержательных модулей по 0,5 кредита, продолжительностью 18 часов каждый, а именно: содержательный модуль №1. Теоретические основы безопасности жизнедеятельности; содержательный модуль №2. Человек как элемент системы «Человек - жизненная среда»; содержательный модуль №3. Опасности, которые приводят к чрезвычайным ситуациям, меры уменьшения последствий и пути предотвращения. Организация и управление безопасностью жизнедеятельности.

Annotation to the programme of educational discipline

The Vital Activity Protection

Objective – to form skills and knowledge on methods and activities dealing with protection of people under conditions of possible appearance of all kinds of emergencies and ways of vital activity improvement.

Subject – methods of people protection in every day life and at emergencies.

The discipline “Vital Activity Protection” is taught at the first year of study during one semester, thus it comprises one module (1, 5 credits = 54 academic hours). The module consists of 3 substantial modules equal to 0,5 of a credit, which in it's turn, equals to 18 academic hours each, that is substantial module № 1. Theoretical basics of Vital Activity Protection: substantial module № 2. Human being as an element of a system “Man – environment” is substantial module № 3. Various kinds of danger, causing emergencies, measures on reducing of their consequences and ways of their prevention. Organization and administration of vital activity protection.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація, (шифр, аббревіатура)	Годин навчальної роботи студента			Іспити (семестр и)	Заліки (семестр и)
	Усього	у тому числі за видами нав. роботи			
		Лекції	Самостійна робота		
6.050200 МБО, МОМС, МОМГ	54	18	36	1	-

2.1.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами заочної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Годин навчальної роботи студента					Іспити (семестри)	Заліки (семестри)
	Усього	у тому числі					
		Лекції	Самостійна робота, у т.ч.				
			Кон. роб	КП /КР	РГР		
6.050200 МБО, МОМС, МОМГ	54	8	46	-	-	-	-

2.2. Зміст дисципліни

Модуль 1. безпека життєдіяльності (1,5 кредити/54 години)

Змістовий модуль №1.1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності (0,5/18 год.)

1. Вступ. Етапи формування БЖД як науки.
2. Безпека життєдіяльності як категорія.
3. Системний аналіз у безпеці життєдіяльності.
4. Ризик як оцінка небезпеки.

Змістовий модуль №1.2. Людина як елемент системи „Людина – життєве середовище (0,5/18 год.)

1. Людина як біологічний та соціальний суб'єкт.
2. Середовище життєдіяльності.

3. Фізіологічні особливості організму людини.
4. Психологічні особливості людини.
5. Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини.
6. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.

Змістовий модуль №1.3. Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій.

Заходи зменшення їх наслідків та шляхи запобігання.(0,5/18 год.)

1. Природні небезпеки.
2. Небезпеки техногенного характеру.
3. Соціально-політичні небезпеки.
4. Комбіновані небезпеки.
5. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.
6. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків.
7. Правові основи безпеки життєдіяльності. Управління та нагляд за безпекою життєдіяльності.

2.3. Розподіл часу за модулями, змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Усього кредит/год	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Сем.,прак.	Лаб.	СРС
Модуль: „Безпека життєдіяльності” (1 семестр)	1,5/54	18	-	-	36
1. ЗМ №1.1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності	16	4	-	-	12
Контрольне опитування по ЗМ №1.1.	2	2	-	-	-
2. ЗМ №1.2. Людина як елемент системи „Людина-життєве середовище”	14	2	-	-	12
Контрольне опитування по ЗМ №1.2	4	4	-	-	-
3. ЗМ №1.3. Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій. Заходи зменшення їх наслідків та шляхи запобігання	16	4	-	-	12
Контрольне опитування по ЗМ №1.3	2	2	-	-	-

2.4.Лекційний курс

Зміст	Кількість годин за формами навчання	
	денне навчання	заочне навчання
Безпека життєдіяльності як категорія	2	2
Ризик як оцінка небезпеки	2	2
Людина як біологічний та соціальний суб'єкт	2	1
Соціально-політичні небезпеки	2	1
Природні небезпеки	2	
Небезпеки техногенного характеру	2	
Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі	2	
Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій	2	1
Організація та управління безпекою життєдіяльності	2	1
Всього	18	8

2.5. Індивідуальні завдання: курсовий проект (робота), РГР, контрольна робота тощо

(тематика, зміст та обсяг у годинах)

Для заочної форми навчання передбачене виконання контрольної роботи (методичні вказівки № 255).

В обсяг матеріалу, необхідного для вивчення курсу, входять: завдання на контрольну роботу, навчальна література, нормативні документи. Порядок вивчення курсу:

- 1.Самостійне вивчення курсу за рекомендованою літературою згідно з тематичним планом.
- 2.Виконання контрольної роботи. Оцінка її викладачем.
- 3.Співбесіда з викладачем по виконаній контрольній роботі та її захист.
- 4.Здача заліку з курсу.

2.6. Самостійна навчальна робота студента

(форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Оскільки в затвердженому навчальному плані передбачена самостійна робота студента тільки за рахунок часу, не внесеного в учбове навантаження

викладача, прийнятною є лише одна форма самостійної роботи – наполегливе самостійне опрацювання матеріалів, а також Інтернет-видань та новітньої періодики, згідно з такою тематикою:

№ п/п	Найменування теми для самостійного опрацювання студентами	Тривалість самостійної роботи студента, год
1	Вступ. Етапи формування БЖД як науки.	2
2	Безпека життєдіяльності як категорія.	2
3	Системний аналіз у безпеці життєдіяльності.	4
4	Ризик як оцінка небезпеки.	4
5	Людина як біологічний та соціальний суб'єкт.	2
6	Середовище життєдіяльності.	2
7	Фізіологічні особливості організму людини.	2
8	Психологічні особливості людини.	2
9	Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини.	2
10	Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	2
11	Природні небезпеки.	2
12	Небезпеки техногенного характеру.	2
13	Соціально-політичні небезпеки.	2
14	Комбіновані небезпеки.	2
15	Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.	2
16	Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків.	1
17	Правові основи безпеки життєдіяльності. Управління та нагляд за безпекою життєдіяльності.	1
18	Усього самостійної роботи студента:	36 год

2.7. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ №1. Тестування	20%
ЗМ №2. Тестування, доповідь по індивідуально підготовленому матеріалу	20%
ЗМ №3. Тестування, контрольне опитування в формі питально-відповідального діалогу	20%
Підсумковий контроль з МОДУЛЯ (залік)	40%
Усього за модулем:	100%

Засоби контролю:

Відповідно до „Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу” МОНУ та наказу ректора ХНАМГ від 14.12.2006р. №173-01 „Про введення в дію типової форми накопичувальних заліково-екзаменаційних відомостей (за кредитно-модульною системою організації навчального процесу в Академії)”, критерії оцінювання навчальних досягнень студентів ХНАМГ передбачені в наведеній шкалі:

% набраних балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1	2	3
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно		D
більше 50-60 включно	Задовільно	E
більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0-25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання студентами завдань. Необхідно враховувати здатність студента: диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання; інтерпретувати схеми, графіки, діаграми; встановлювати різницю між причинами і наслідками; застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях; викладати матеріал на папері логічно, послідовно з дотриманням вимог нормативних документів.

Оцінка за виконання завдань з нормативної дисципліни „Безпека життєдіяльності” виставляється згідно з існуючим положенням за чотирьохбальною системою - „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”.

„Відмінно” – глибокі та системні знання учбового матеріалу, тобто студент опанував основну та додаткову літературу, добре уявляє зв'язок головних питань дисципліни і їх значення для майбутнього професійного напрямку.

„Добре” – тверді знання навчального матеріалу та вміння застосовувати отримані теоретичні та практичні навички в конкретних ситуаціях. Студент засвоїв основну літературу, здатний до самостійного використання та оновлення знань у процесі навчання та подальшої професійної діяльності.

„Задовільно” – студент знає основний програмний матеріал у обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної праці за фахом, вміє викладати матеріал логічно та послідовно, але є деякі помилки, загальне ж враження позитивне. Знає основну літературу.

За наявності зазначених знань студент отримує залік з вивченого курсу нормативної дисципліни „Безпека життєдіяльності”.

У випадку отримання оцінки „незадовільно” (тобто коли є суттєві прогалини в знаннях основного навчального матеріалу. Студент не може самостійно продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності. Потрібні додаткові знання з даної дисципліни) студент не отримує залік і повинен забезпечити належне вивчення матеріалу дисципліни.

2.8. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1) Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник – К.: Каравела, 2005. -327с.	ЗМ №1-№3
2. Овчаров О.В. Конспект лекцій з дисципліни „Безпека життєдіяльності” –Харків: СОП ІОЦ ХНАМГ, -2006. -132с.	ЗМ №1-№3
3. Скобло Ю.С., Соколовська Т.Б., Мазоренко Д.І., Тіщенко Л.М., Троянов М.М. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник –К.: Кондор, 2003. -421с.	ЗМ №1-№2
4. Лушкін В.А., Торкатюк В.І., Коржик Б.М., Ачкасов А.Є., Ніколаєнко Л.Ф. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник – Житомир, 2001. -671с.	ЗМ №1-№3
5. Джигирей В.С., Жидецький В.І. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник – Львів: Афіша, 2000. -255с.	ЗМ №1-№2
2) Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Ярошевська В.М. Безпека життєдіяльності: Підручник. –К.: ВД „Професіонал”, 2004. -560с.	ЗМ №1
2. Максимова Н.Ю. Безпека життєдіяльності: соціально-психологічні аспекти алкоголізму та наркоманії: Навч. Посібник. –К.: Либідь, 2006. -328с.	ЗМ №3
3. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини: Навч. Посібник. –Львів: Бескид Біт, 2005. -304с.	ЗМ №1-№2
4. Серіков Я.О. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник. –Харків. – ХНАМГ, 2005. -304с.	ЗМ №1-№3
5. Пістун І.П., Кіт Ю.В. Безпека життєдіяльності (Психофізіологічні аспекти). Практичні заняття: Навч. Посібник. –Львів: Афіша, 2000. -239с.	ЗМ №2
3) Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп’ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Методичні вказівки до виконання практичних завдань з курсу „Безпека життєдіяльності” (для студентів денної форми навчання спеціальностей: 6.050107 ЕБП, ЕПМГ, БОА; 6.050200 – Менеджмент організацій; 6.100400 – Транспортні системи, Організація і регулювання дорожнього руху, Організація перевезень і управління на транспорті; 6.092100 ОПБ, ПЦБ, МБГ, ТОРРБ; 6.092100 ТВ) /Укл. Овчаров О.В., Обухов С.О., Мікуліна І.О. –Харків: ХНАМГ, 2006. – 37с.	ЗМ №1-№3

1	2
2. Методичні вказівки і контрольні завдання з курсу «Безпека життєдіяльності» (для студентів заочної форми навчання усіх спеціальностей). Укл. О.В. Овчаров, В.Д. Губенко. – Харків: ХНАМГ, 2005. -17с.	ЗМ №1-№3
3. Методичні вказівки по оформленню розділу “Охорона навколишнього природного середовища” в дипломних проектах (для студентів-дипломників спеціальностей 7.092101-“Охорона праці в будівництві”, 7.092202–“Охорона праці на електричному транспорті”) /Уклад.- Овчаров О.В. –Харків: ХНАМГ, 2004. – 15 с.	ЗМ №1-№3
4. Овчаров О.В., Обухов С.О., Чеботарьова О.В. Методичні вказівки до виконання індивідуального семестрового завдання з курсу „Безпека життєдіяльності” –Харків: ХНАМГ, -2006. -21с.	ЗМ №1-№3
Плакати:	
1.Схема ієрархії техногенної і природної безпеки.	ЗМ №3
2.Схема структури наук про безпеку	ЗМ №1
3.Таблиця „Порівняльна характеристика коефіцієнта частоти нещасних випадків на 100 тис. населення”	ЗМ №1
4.Таблиця „Категорії серйозності небезпеки”	ЗМ №1
5.Таблиця „Матриця оцінки ризику”	ЗМ №1
6.Таблиця „Джерела та рівні шуму”	ЗМ №2-3
7.Таблиця „Одиниці виміру радіоактивних випромінювань”	ЗМ №2-3
8.Таблиця „Приблизний хронометраж енерговитрат людей”	ЗМ №2
9.Таблиця „Енерговитрати людини на різних етапах діяльності”.	ЗМ №2
10.Таблиця „Стан травматизму в Україні по роках”	ЗМ №1
11.Таблиця „Медикаменти і засоби для надання першої долікарської допомоги”	ЗМ №3
12.Таблиця „Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин у ґрунтах”.	ЗМ №2-3
13.Таблиця „Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин у питній воді”.	ЗМ №2-3
14. Таблиця „Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин у атмосфері населених пунктів”	ЗМ №2-3
15.Таблиця „Характеристика та дія хвороб”	ЗМ №3
16.Таблиця „Отруйні тварини”	ЗМ №2-3
17.Таблиця „Отруйні рослини”	ЗМ №2-3
18.Таблиця „Основні параметри, що характеризують вібрацію”	ЗМ №2-3
19.Гістограма показників смертності від нещасних випадків невиробничого характеру по Україні в 2004 році	ЗМ №1-3
20. Гістограма показників смертності від нещасних випадків невиробничого характеру по Україні в 2004 році порівняно з 2003 р.	ЗМ №1-3
21.Гістограма показників смертності дітей віком до 14 років від нещасних випадків невиробничого характеру по Україні в 2004 році порівняно з 2003 роком.	ЗМ №1-3
22.Графік динаміки кількості загиблих у побуті	ЗМ №1-3
23.Графік глобальних пріоритетів основних загроз техногенній та природній безпеці	ЗМ №2-3
24.Графік розподілу ризиків у конкретній державі.	ЗМ №1-3
25.Графік індексу втрат, що очікуються	ЗМ №1-3

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни **“Безпека життєдіяльності”** (для студентів 1 курсу денної форми навчання галузь знань 0306 “Менеджмент і адміністрування” напряму підготовки 6.030601 “Менеджмент” спеціальності “Менеджмент організацій ”, спеціалізації: “Менеджмент організацій міського господарства”, “Менеджмент будівельних організацій”, ”Менеджмент організацій місцевого самоврядування”)

Укладач: Олександра В'ячеславівна Чеботарьова

План 2009, поз. 310Р		
Підп. до друку 30.06.2009	Формат 60х84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 1,1	Обл.-вид. арк. 1,4
Замовл. № 4718	Тираж 10 прим.	
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12		
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ		
61002, Харків, вул. Революції, 12		